

ԴԻՏՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

**Առաջին ընթերցմամբ ընդունված
 ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ ՀՀ ՕՐԵՆՔԻ
 “ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՂԻ ԷԹԻԿԱ” ԳԼՈՒԽ 6-ի վերաբերյալ**

Դիտարկելով սույն օրենսդրական նախաձեռնությունը, որպես կարևոր դրական քայլ ուղված Հայաստանում հանրային ծառայության միասնական համակարգի կոնցեպցիայի որդեգրմանը և այդ հատվածում շահերի բախման ավելի արդյունավետ կարգավորմանը, Թրանսփարենսի Ինթերնեշնլ հակակոռուպցիոն կենտրոնը ստորև ներկայացնում է օրենքի վերաբերյալ իր դիտողություններն ու առաջարկությունները:

Ա. Ընդհանուր բնույթի դիտողություններ

1. Չնայած սույն օրենքով /տես հոդված 31-ը/ սահմանվում են կարգապահական տույժեր էթիկայի կանոնները խախտելու դեպքում, ելնելով ՀՀ սահմանադրության 56.1 հոդվածից, դա չի տարածվում օրենքի սուբյեկտ հանդիսացող ՀՀ նախագահի վրա իր պաշտոնավարման ժամկետի ողջ ընթացքում: Պարզ չէ նաև, թե ինչպես է կարգավորվում այս հարցը ՀՀ նախագահի պաշտոնավարման ժամկետի ավարտից հետո:
2. Մինևս սույն ժամանակ, ՀՀ նախագահի ինստիտուտին վերապահված գերակայող դերն այս ոլորտի վերահսկման գործում վտանգում է բարձրաստիճան պաշտոնյաների էթիկայի հանձնաժողովի անդամների անկախությունը և այս ոլորտի կարգավորման հարցում չի ապահովում որևէ հավասարակշռություն իշխանության տարբեր ճյուղերի միջև:
3. Անհասկանալի է, թե ինչու առնվազն բարձրաստիճան պաշտոնատար անձանց հանձնաժողովի գործողության ոլորտում դատական և գործադիր իշխանության ներկայացուցիչների հետ մեկտեղ ներառված չեն ՀՀ Ազգային ժողովի պատգամավորները որպես օրենսդիր ներկայացուցիչները:
4. Հետևելով նույն տրամաբանությանը, բարձրաստիճան պաշտոնատար անձանց հանձնաժողովում պետք է լինեն իշխանության բոլոր ճյուղերի կողմից ներկայացված անդամներ, այդ թվում նաև ՀՀ Ազգային ժողովի նախագահի առաջարկությամբ:

5. Օրենքի համապատասխան մասում /օր.՝ հոդված 28-ում/ անհրաժեշտ է պարզաբանել, որ շահերի բախումը և էթիկան դիտարկվում են որպես փոխկապակցված երևույթներ, կամ որ էթիկան ներառում է շահերի բախումը: Այդ դեպքում առնվազն չի շփոթեցնի այն փաստը, որ որոշ դեպքերում դրանք միասին են հիշատակվում, իսկ այլ դեպքերում՝ առանձին:

6. Միևնույն ժամանակ, շփոթեցնում է նաև այն, որ բարձրաստիճան պաշտոնատար անձանց էթիկայի հանձնաժողովը, ի տարբերություն էթիկայի այլ հանձնաժողովների, հիմնականում զբաղվում է շահերի բախման հարցերով, այլ ոչ թե ընդհանուր էթիկային առնչվող խնդիրներով /տես հոդված 39-ը/: Սա ինչ որ չափով հակասում է այն գաղափարին, թե շահերի բախումը ներառված է էթիկայի մեջ:

7. Մտահոգության տեղիք է տալիս նաև այն, որ այս ոլորտը շարունակում է կարգավորվել ոչ միայն մեկ օրենքով, այլ նաև հանրային ծառայության տարբեր ոլորտների առանձնահատկությունները հաշվի առնող այլ օրենքներով: Սա հակասում է հանրային ոլորտի էթիկայի հարցերի կարգավորման միասնական մոտեցման գաղափարին, որը Հայաստանը պետք է որդեգրվի մի շարք միջազգային պարտավորությունների համաձայն, օրինակ՝ ԳՐԵԿՈ-ի շրջանակներում:

8. Մեկ այլ ընդհանուր բնույթի հարց է այն, որ այլ, ոչ բարձրաստիճան պաշտոնյաները փաստորեն չեն հայտարարագրում իրենց շահերը, այլ միայն տեղեկացնում են իրենց վերադասին: Անհասկանալի է, թե ինչու չի կարելի կիրառել գրավոր հայտարարագրման նույն մեխանիզմը և դրա վերահսկման իրավասությունը տալ էթիկայի հանձնաժողովներին:

Առանձին հոդվածներին վերաբերող դիտողություններ և առաջարկություններ

Հոդված 28. Հանրային ծառայողի էթիկայի կանոններ

2. Հանրային ծառայողի էթիկայի կանոնները եւ շահերի բախման կանոնակարգումները սահմանվում են Հայաստանի Հանրապետության առանձին օրենքներով, Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կողմից ընդունված էթիկայի կանոնագրքով (այսուհետեւ՝ էթիկայի կանոնագիրք), ինչպես նաեւ դրանց հիման վրա ընդունված այլ իրավական ակտերով:

Էթիկայի կանոնագիրքն ավելի մեծ իրավական ուժ կստանա, եթե ընդունվի օրենքի տեսքով: Սա, առնվազն, անհրաժեշտ է, որպեսզի ապահովվի դրա հավասարությունը տվյալ ոլորտի առանձնահատկությունները արտացոլող այլ օրենքների հետ:

3. Հանրային ծառայության առանձին ոլորտների, քաղաքական, հայեցողական ու սույն օրենքի 32-րդ հոդվածում նշված պաշտոնատար անձանց համար (այսուհետեւ՝ բարձրաստիճան պաշտոնատար անձ) էթիկայի կանոնները եւ շահերի բախումները սահմանվում են հանրային ծառայության տվյալ ոլորտի առանձնահատկությունները հաշվի առնող օրենքներով, ինչպես

նաեւ դրանց հիման վրա ընդունված իրավական ակտերով: Հանրային ծառայության առանձին ոլորտների համար սահմանված էթիկայի կանոնները սահմանվում են՝ հաշվի առնելով հանրային ծառայողի էթիկայի հիմնական սկզբունքները:

Պետք է նշել ոչ թե 32-րդ, այլ 33-րդ հոդվածը:
Առաջարկվում է “էթիկայի կանոնները” բառերից հետո “և” բառը փոխարինել “ներառյալ” բառով:

Հոդված 30. Էթիկայի հարցերով հանձնաժողովներ եւ էթիկայի վարույթի սկիզբը

3. Յուրաքանչյուր ոք իրավասու է գրավոր դիմում ներկայացնել էթիկայի հարցերով հանձնաժողովին՝ ենթադրյալ խախտումը տեղի ունենալուց հետո տասնհինգօրյա ժամկետում:

“Ոք” բառը առաջարկվում է փոխարինել “անձ”-ով՝ ապահովելու նաև իրավաբանական անձանց կողմից դիմելու հնարավորությունը:
Դիմում ներկայացնելու ժամկետը պետք է երկարաձգել մինչև երկու ամիս, քանի որ նման կարճ ժամանակահատվածը կարող է տարբեր պատճառներով /օր.՝ վարչական վարույթի մեկ ամսյա ժամկետի պարագայում/ սահմանափակել դիմումների թիվը:

4. Հանրային ծառայողների էթիկայի հանձնաժողովը կարող է քննարկել նաեւ զանգվածային լրատվամիջոցներում հրապարակված, ինչպես նաեւ «թեժ գծերի» միջոցով տեղեկատվություն տրամադրողների կողմից հանրային ծառայողների էթիկայի ու շահերի բախման վերաբերյալ ստացված տեղեկատվությունը:

“Կարող է” ձևակերպումը հնարավորություն է տալիս ըստ հայեցողության անդրադառնալ /կամ չանդրադառնալ/ զանգվածային լրատվամիջոցների հրապարակումներին կամ «թեժ գծերի» հաղորդումներին: Միգուցե այս դեպքում պետք է սահմանել տեղեկատվությունն ընտրելու չափորոշիչներ:

8. Բարձրաստիճան պաշտոնատար անձանց վերաբերյալ դիմումներով եւ ստացված տեղեկատվության առնչությամբ Հանձնաժողովի եզրակացությունը ուղարկվում է՝ ՀՀ վարչապետի, կառավարության անդամների եւ նրանց տեղակալների, ՀՀ կառավարությանն առընթեր գործող պետական մարմինների ղեկավարների եւ նրանց տեղակալների, օրենքով ստեղծված պետական մարմինների անդամների, ՀՀ դեսպանների եւ դիվանագիտական ներկայացուցչությունների ղեկավարների, ՀՀ սահմանադրական դատարանի նախագահի եւ անդամների, ՀՀ վճռաբեկ դատարանի եւ պալատի նախագահների ու անդամների, ՀՀ գլխավոր դատախազի եւ տեղակալների, ՀՀ Նախագահի աշխատակազմի ղեկավարի եւ տեղակալների, ՀՀ կառավարության աշխատակազմի ղեկավարի, ՀՀ ազգային անվտանգության խորհրդի քարտուղարի, ՀՀ Նախագահի վերահսկողության ծառայության ղեկավարի, ՀՀ Նախագահի խորհրդականների, օգնականների ու մամլո քարտուղարի, ՀՀ մարզպետների եւ նրանց տեղակալների, ինչպես նաեւ հիսուն հազար եւ ավել բնակչություն ունեցող համայնքների ղեկավարների մասով՝ ՀՀ Նախագահին, ՀՀ վարչապետի վերահսկողության ծառայության ղեկավարի, ՀՀ վարչապետի խորհրդականների ու օգնականների մասով՝ ՀՀ վարչապետին:

Ցանկին պետք է ավելացնել ՀՀ վերաքննիչ դատարանների նախագահներին և անդամներին, ՀՀ Ազգային ժողովի պատգամավորներին և 5,000 և ավել բնակչություն ունեցող համայնքների ղեկավարներին:

Առաջարկվում է նաև նշել, որ Հանձնաժողովի եզրակացությունը ուղարկվում է.

- նշանակովի պաշտոնյաների դեպքում՝ իրենց նշանակող պաշտոնյային կամ մարմնի ղեկավարին /օր.՝ ՀՀ Ազգային ժողովի կողմից նշանակվող ՀՀ գլխավոր դատախազի կամ ՀՀ սահմանադրական դատարանի անդամների դեպքում եզրակացությունը պետք է ուղարկվի Ազգային ժողովի նախագահին, այլ ոչ թե ՀՀ նախագահին/:

- ընտրովի պաշտոնյաների դեպքում.

ա. ՀՀ Ազգային ժողովի պատգամավորների դեպքում՝ ՀՀ Ազգային ժողովի նախագահին.

բ. 5,000 և ավել բնակչություն ունեցող համայնքների ղեկավարների դեպքում՝ ՀՀ վարչապետին:

9. Հանրապետական գործադիր և տարածքային կառավարման մարմինների Հանձնաժողովների եզրակացությունը ընդունվելուց հետո 5 օրյա ժամկետում կարող է բողոքարկվել ՀՀ կառավարության աշխատակազմի էթիկայի հարցերով հանձնաժողով:

10. Արտաքին գործերի, պաշտպանության նախարարությունների, ոստիկանության եւ ազգային անվտանգության ծառայության էթիկայի հարցերով հանձնաժողովների եզրակացությունները 5 օրյա ժամկետում բողոքարկվում են ՀՀ Նախագահի աշխատակազմի էթիկայի հարցերով հանձնաժողով:

Օրենքում բացակայում է բարձրաստիճան պաշտոնատար անձանց համար նախատեսված բողոքարկման մեխանիզմը:

12. Սույն օրենքի 5-րդ հոդվածով նախատեսված մարմինների էթիկայի հանձնաժողովները Հայաստանի Հանրապետության կառավարության աշխատակազմի էթիկայի հանձնաժողովին են ներկայացնում ամենամյա տեղեկատվություն ընդունված բողոքների, կատարած աշխատանքների եւ արդյունքների մասին: Հայաստանի Հանրապետության կառավարության աշխատակազմի էթիկայի հանձնաժողովը ամփոփում է ներկայացված տեղեկատվությունը եւ անհրաժեշտության դեպքում էթիկայի հարցերի հետ կապված կարող է առաջարկություն ներկայացնել Հայաստանի Հանրապետության վարչապետին: Պաշտպանության, արտաքին գործերի նախարարությունների, ոստիկանության եւ ազգային անվտանգության էթիկայի հարցերով հանձնաժողովներից սույն մասով սահմանված կարգով ստացված տեղեկատվությունների ամփոփումների հիման վրա ՀՀ կառավարության աշխատակազմի էթիկայի հարցերով հանձնաժողովն իր առաջարկությունները ներկայացնում է ՀՀ Նախագահին: ՀՀ կառավարության աշխատակազմի էթիկայի հանձնաժողովը տարեկան ամփոփ տեղեկատվություն է ներկայացնում ՀՀ Նախագահին՝ էթիկայի հարցերով ստացված տեղեկատվության, դիմում-բողոքների վերաբերյալ:

Նման տեղեկատվությունը պետք է լինի հրապարակային և տեղադրվի ՀՀ կառավարության կայք-էջում:

Հոդված 31. Պատասխանատվության առանձնահատկությունները էթիկայի կանոնների խախտման համար

3. Էթիկայի կանոնները խախտելու դեպքում հանրային ծառայողի նկատմամբ կիրառվում են պետական ծառայության առանձին տեսակները, ինչպես նաև համայնքային ծառայությունը կարգավորող Հայաստանի Հանրա-պետության օրենքներով նախատեսված կարգապահական տույժերը:

Մա հակասում է հանրային ոլորտի էթիկայի հարցերի կարգավորման միասնական մոտեցման գաղափարին, որը Հայաստանը պարտավոր է որդեգրել մի շարք միջազգային պարտավորություններով, օրինակ՝ ԳՐԵԿՈ-ի շրջանակներում:

Եթե ընդունվեն հանրային ծառայության մասին օրենքն ու հանրային ծառայողի էթիկայի կանոնագիրքը, ապա դրանք պետք է ունենան գերակայող նշանակություն և ոլորտին վերաբերող բոլոր այլ օրենքները, որոնք արտացոլում են առանձին պետական ծառայությունների առանձնահատկությունները, պետք է առնվազն չհակասեն դրանց:

Հոդված 32. Հանրային ծառայողի շահերի բախում

1. Հանրային ծառայողի շահերի բախումը ծագում է այն դեպքերում, երբ հանրային ծառայողն ունի անձնական հետաքրքրություն, որն ազդում է կամ կարող է ազդել իր կողմից ծառայողական պարտականությունների անկողմնակալ և օբյեկտիվ կատարման վրա:
2. Հանրային ծառայողի անձնական հետաքրքրությունն ընդգրկում է իր, իր ընտանիքի, ինչպես նաև այն անձանց կամ կազմակերպությունների համար օգուտը կամ շահը, որոնց հետ նա ունի կամ ունեցել է գործարար հարաբերություններ կամ քաղաքացիական պարտավորություններ:
3. Հանրային ծառայողը շահերի բախման իրավիճակում հայտնվելուց խուսափելու համար պետք է զերծ մնա այնպիսի արարքներից կամ հրաժարվի այնպիսի արտոնությունից, որը կարող է առաջացնել շահերի բախում:
4. Հանրային ծառայողը, որն զբաղեցնում է այնպիսի պաշտոն, երբ իր ծառայողական պարտականությունները կարող են ազդել կամ ազդում են իր անձնական շահերի վրա, ապա նա պետք է պաշտոնի նշանակման, ինչպես նաև պաշտոնավարման ժամանակ տեղեկացնի վերադասին իր շահերի բնույթի և չափի, ինչպես նաև դրանց փոփոխությունների մասին:
5. Հանրային ծառայողը պետք է իր վերադասին տեղեկացնի իր անդամակցու-թյան մասին այնպիսի կազմակերպություններին կամ միավորումներին, որոնք կարող են խոչընդոտել վերջինիս կողմից իր ծառայողական պարտականությունների պատշաճ կատարմանը:

Այստեղ պետք է ավելացնել մի մաս, որի համաձայն հանրային ծառայողը պատասխանատվություն կկրի իր շահերի բնույթի և չափի, ինչպես նաև դրանց փոփոխությունների մասին չտեղեկացնելու համար:

Հոդված 33. Շահերի բախման հայտարարագրումը

1. ՀՀ Նախագահը, ՀՀ վարչապետը, ՀՀ սահմանադրական դատարանի անդամները, ՀՀ գլխավոր դատախազը եւ տեղակալները, հանրապետական գործադիր եւ օրենքով ստեղծված պետական մարմինների ղեկավարները եւ նրանց տեղակալները, ՀՀ Նախագահի աշխատակազմի ղեկավարը եւ տեղակալները, ՀՀ կառավարության աշխատակազմի ղեկավարը, Երեւանի քաղաքապետը, մարզպետները՝ նրանց տեղակալները, ՀՀ դեսպանները եւ դիվանագիտական ներկայացուցչությունների ղեկավարները, ՀՀ վճարեկ դատարանի եւ պալատի նախագահները ու անդամները, ՀՀ ազգային անվտանգության խորհրդի քարտուղարը, ՀՀ Նախագահի եւ ՀՀ վարչապետի խորհրդականները, օգնականները ու մամլո քարտուղարները, 50000 եւ ավելի բնակիչ ունեցող համայնքների ղեկավարները, ինչպես նաեւ ՀՀ նախագահի եւ ՀՀ վարչապետի վերահսկողական ծառայության ղեկավարները պաշտոնական պարտականությունները ստանձնելու կամ դադարեցնելու օրվան հաջորդող 15 օրյա ընթացքում շահերի բախման հայտարարագրերը ներկայացնում են բարձրաստիճան պաշտոնատար անձանց էթիկայի հանձնաժողովին: Նշված անձինք պաշտոնավարման ընթացքում շահերի բախման հայտարարագիր են ներկայացնում նաեւ հաշվված տվյալ պաշտոնում նշանակվելու օրվանից յուրաքանչյուր տարի մեկ անգամ՝ նշված ժամկետի ավարտից հետո 5-օրյա ընթացքում: Հայտարարագիրը ստանալու պահից եռօրյա ժամկետում տեղադրվում է Հանձնաժողովի կայքէջում:

Ցանկին ավելացնել ՀՀ վերաքննիչ դատարանների նախագահներին և անդամներին, ՀՀ Ազգային ժողովի պատգամավորներին և 5,000 և ավել բնակչություն ունեցող համայնքների ղեկավարներին:

Հոդված 34. Հանրային ծառայողի կողմից նվերներ ընդունելու արգելքը

1. Հանրային ծառայողը չպետք է որևէ մեկից նվեր ընդունի կամ այն հետագայում ընդունելու համաձայնություն տա, որը կապված կլինի իր ծառայողական պարտականությունների կատարման հետ: Սույն օրենքի իմաստով նվեր՝ հասկացությունը ենթադրում է ցանկացած գույքային առավելու-թյուն, որը ողջամտորեն չէր տրամադրվի հանրային ծառայող չհանդիսացող այլ անձի: Սույն օրենքի իմաստով նվեր՝ հասկացությունն ընդգրկում է նաև ներված պահանջը, անհամարժեք ցածր գնով վաճառված գույքը կամ մատուցված ծառայությունը, փոխառությունը, ուրիշի գույքի անհատույց օգտագործումը և այլն:

Անհրաժեշտ է խուսափել “և այլն” տիպի ձևակերպումներից, քանի որ դա կարող է տեղիք տալ տարատեսակ մեկնաբանությունների:

Չի սահմանվում պատասխանատվություն այս դրույթը խախտելու համար:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով սահմանված սահմանափակումները չեն տարածվում՝
 4) հանրային ծառայողի հետ բնակվող ընտանիքի անդամի կողմից իր ձեռնարկա-տիրական, մասնագիտական կամ այլ բնույթի գործունեության հետ կապված նվերի վրա, այդ թվում՝ այն նվերի, որը կարող է համատեղ օգտագործվել ընտանիքի այլ անդամների, այդ թվում՝ հանրային ծառայողի կողմից, սակայն պայմանով, որ նման նվերը չի կարող ողջամտորեն ընկալվել որպես հանրային ծառայողի վրա ներգործելուն նպատակաուղղված:

Այս ենթակետը իր մեջ մեծ ռիսկ է պարունակում, քանի որ հնարավորություն է տալիս անուղղակիորեն “կաշառել” հանրային ծառայողին իր ընտանիքի անդամի միջոցով: Բացի այդ, բացարձակ պարզ չէ, թե ով և ինչ չափանիշներով է գնահատելու նվերի ընկալման ողջամտության աստիճանը:

6) հատուկ իրադարձությունների, մասնավորապես՝ ամուսնության, հոբելյանի կամ ծննդյան կապակցությամբ ազգականից, բարեկամից կամ ընկերոջից ստացած նվերի վրա, եթե նվերն էությամբ և չափով ողջամտորեն համապատասխանում է իրադարձությանը և միմյանց միջև հարաբերությունների բնույթին.

Այս ենթակետը նույնատիպ ռիսկ է պարունակում:

7) ազգականից, բարեկամից կամ ընկերոջից ստացած նվերի վրա, եթե նվերը էությամբ և չափով ողջամտորեն համապատասխանում է միմյանց միջև հարաբերությունների բնույթին.

Սույն ենթակետը նույնատիպ ռիսկ է պարունակում:

3. Եթե սույն հոդվածով թույլատրելի համարվող նվերները, որոնք օրացույցային տարվա ընթացքում ստացվել են նույն անձից, իրենց արժեքով գերազանցում են 50.000 Հայաստանի Հանրապետության դրամը, կամ օրացույցային տարում ստացված թույլատրելի համարվող բոլոր նվերների ընդհանուր արժեքը գերազանցում է 250.000 Հայաստանի Հանրապետության դրամը, ապա հանրային ծառայողը պարտավոր է դրա մասին հնարավոր սեղմ ժամկետում հայտնել իր վերադասին կամ նրան փոխարինող անձին:

Եթե դրվում է գնային սահմանափակում, ապա այդ սահմանը գերազանցող արժեքով նվերը չի կարող դիտարկվել որպես “թույլատրելի”:

Հոդված 35. Բարձրաստիճան պաշտոնատար անձանց էթիկայի հանձնաժողովի կազմավորումը:

1. Հանձնաժողովը կազմված է հինգ անդամից՝ նախագահ, նախագահի տեղակալ եւ երեք անդամ: Հանձնաժողովի անդամներին նշանակում է Հայաստանի Հանրապետության Նախագահը՝ Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի, Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական դատարանի նախագահի, ՀՀ վճռաբեկ դատարանի նախագահի, Հայաստանի Հանրապետության գլխավոր դատախազի, Հայաստանի Հանրապետության հանրային խորհրդի ներկայացմամբ՝ յուրաքանչյուրը մեկական անդամ սկզբունքով եւ հինգ տարի ժամկետով: Հանձնաժողովը իր կազմից ընտրում է հանձնաժողովի նախագահ եւ նախագահի տեղակալ:

Առաջարկվում է մեծացնել Հանձնաժողովի անդամների թիվը հասցնելով այն մինչև 7-ը՝ ապահովելու իշխանության բոլոր ճյուղերի ներկայացուցչությունը: Այս կապակցությամբ, սույն մասում “վարչապետի” բառերից հետո պետք է ավելացնել “Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի նախագահի” բառերը: Քանի որ առաջարկություն է եղել շահերի բախման հայտարարագրման սուբյեկտ դարձնել նաև վերահսկիչ պալատի պաշտոնյաներին, ապա “վճռաբեկ դատարանի նախագահի” բառերից հետո պետք է ավելացնել “Հայաստանի Հանրապետության վերահսկիչ դատարանի նախագահի” բառերը:

Նշանակման ժամկետը պետք է դարձնել երեք տարի՝ խուսափելու շարունակական ներքին ու արտաքին ճնշումներից:

Ցանկալի է նաև որդեգրել մեկ տարվա ռոտացիայի սկզբունքը հանձնաժողովի նախագահ եւ նախագահի տեղակալ ընտրելու գործում՝ ապահովելու հանձնաժողովի անդամների հավասար իրավունքներ և խուսափելու ներքին ճնշումներից ու հնարավոր միջանձնային կոնֆլիկտներից:

2. Հանձնաժողովի անդամ կարող են նշանակվել 30 տարին լրացած բարձրագույն կրթություն ունեցող, բարոյական բարձր հատկանիշներով օժտված, հասարակության կողմից ճանաչված եւ առնվազն 10 տարվա աշխատանքային ստաժ ունեցող քաղաքացիներ:

Պետք է “աշխատանքային ստաժ ունեցող” բառերից հետո ավելացնել “ՀՀ” կամ եթե դա միտումնավոր կերպով է հանվել, ապա պետք է նույնպես հանվի սույն օրենքի հոդված 38-ի առաջին մասի առաջին ենթակետը:

Հոդված 36. Բարձրաստիճան պաշտոնատար անձանց էթիկայի հանձնաժողովի անդամի՝ այլ գործունեությանը զբաղվելու սահմանափակումները:

Հանձնաժողովի անդամը չի կարող լինել որեւէ կուսակցության կամ ներկայացուցչական որեւէ մարմնի անդամ կամ զբաղեցնել պաշտոն պետական կամ տեղական ինքնակառավարման մարմնում կամ իրեն ներկայացրած պաշտոնատար անձի կողմից ղեկավարվող համակարգում:

Պարբերության սկզբում առաջարկվում է ավելացնել “վերջին երեք տարվա ընթացքում” բառերը:

Սույն պարբերության մեջ նշված սահմանափակումները պետք է տարածվեն նաև հանձնաժողովի անդամի հետ փոխկապակցված բոլոր անձանց վրա:

Հոդված 38. Բարձրաստիճան պաշտոնատար անձանց էթիկայի հանձնաժողովի անդամի լիազորությունների դադարումը:

1. Հանձնաժողովի անդամի լիազորությունների ժամկետը լրանում է նրա նշանակմանը հաջորդող հինգերորդ տարվա նույն օրը: Հանձնաժողովի անդամի լիազորությունները վաղաժամկետ դադարում են միայն՝

Հետևելով հանձնաժողովի անդամներին երեք տարով նշանակելու առաջարկին, “հինգերորդ”-ը փոխարինել “երրորդ”-ով:

1) Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիության կորստի դեպքում,

Հակասում է սույն օրենքի 35 հոդվածի 2-րդ մասին:

2) եթե վերջինս դատապարտվել է դատարանի՝ օրինական ուժի մեջ մտած դատավճռով՝ դիտավորյալ հանցագործության, ինչպես նաև այն անզգույշ հանցագործության համար, որի համար Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքով նախատեսված է ազատազրկում:

3) օրինական ուժի մեջ մտած վճռի հիման վրա ճանաչվել է անգործունակ, անհայտ բացակայող կամ մահացած,

4) նա մահացել է:

2. Հայաստանի Հանրապետության Նախագահը կարող է վաղաժամկետ դադարեցնել հանձնաժողովի անդամի լիազորությունները, եթե վերջինս՝

- 1) թերացել է իր պաշտոնական պարտականությունները կատարելիս,
- 2) մեկ տարվա ընթացքում ավելի քան երկու անգամ անհարգելի բացակայել է հանձնաժողովի նիստերից:

3) խախտել է սույն օրենքի 36-րդ հոդվածի պահանջները:

Իսկ սույն մասի առաջին ենթակետի վերաբերյալ հարկ է նշել, որ պարզ չէ, թե ով , ինչպես և ինչի հիման վրա է գնահատելու հանձնաժողովի անդամի պաշտոնական պարտականությունները կատարելու թերացումը: Եթե այս հարցը չհստակեցվի, ապա տեղիք է տալու քննադատության, քանի որ նման անորոշությունը հանձնաժողովի անդամին խոցելի է դարձնում ներքին և արտաքին ճնշումների հանդեպ:

3. Հանձնաժողովի անդամի լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցման դեպքում Հայաստանի Հանրապետության Նախագահը՝ Հանձնաժողովի տվյալ անդամին առաջադրած անձի ներկայացմամբ, նշանակում է հանձնաժողովի նոր անդամ՝ սահմանված ժամկետի մնացած ժամանակահատվածի համար: Նման դեպքում, եթե մնացած պաշտոնավարման ժամանակը պակաս է մեկ տարուց, ապա հանձնաժողովի նոր անդամի պաշտոնավարման ժամկետը սահմանվում է հինգ տարի:

Չետևելով հանձնաժողովի անդամներին երեք տարով նշանակելու առաջարկին, “հինգ”-ը փոխարինել “երեք”-ով:

Հոդված 39. Բարձրաստիճան պաշտոնատար անձանց էթիկայի հանձնաժողովի գործառույթները:

1. Հանձնաժողովի գործառույթներն են.

- 1) շահերի հայտարարագրերի վերլուծությունը,
- 2) շահերի բախման բացահայտումը եւ դրանց վերացմանն ու կանխարգելմանն ուղղված առաջարկությունների ներկայացումը ՀՀ Նախագահին,

- 3) շահերի հայտարարագրերի պարբերական հրապարակումը,
- 4) անհատական դիմումների եւ զանգվածային լրատվության միջոցների հրապարակումների հիման վրա բարձրաստիճան պաշտոնատար անձանց կողմից էթիկայի կանոնների խախտման վերաբերյալ ուսումնասիրությունների իրականացում,
- 5) զանգվածային լրատվության միջոցների հարցման դեպքում շահերի հայտարարագրերում ներառված տեղեկատվության տրամադրումը,
- 6) շահերի բախման բացահայտված դեպքերի վերաբերյալ հրապարակային լսումների կազմակերպում:

Փաստորեն բարձրաստիճան պաշտոնատար անձանց էթիկայի հանձնաժողովը, ի տարբերություն էթիկայի այլ հանձնաժողովների, հիմնականում զբաղվում է շահերի բախման հարցերով, այլ ոչ թե ընդհանուր էթիկային առնչվող խնդիրներով:

Ելնելով 30 հոդվածի 8-րդ մասի տրամաբանությունից՝ հանձնաժողովը ներկայացնում է նաև եզրակացություն, ինչը բացակայում է այս հոդվածում: Առաջարկվում է սույն մասի 2-րդ ենթակետում “առաջարկություններ” բառից հետո ավելացնել “և եզրակացություններ” բառը:

Բացի այդ, վերոհիշյալ հոդվածի նույն մասով բարձրաստիճան պաշտոնատար անձանց էթիկայի հանձնաժողովը եզրակացություններ է ուղարկում ոչ միայն ՀՀ Նախագահին, այլ նաև ՀՀ վարչապետին, ինչը այստեղ չի գտել իր արտացոլումը: Ավելին, հետևելով այդ մասին վերաբերող առաջարկին /տես էջ 3/, այդ ցանկին պետք է նաև ավելացնել ՀՀ Ազգային ժողովի նախագահին:

Հոդված 40. Բարձրաստիճան պաշտոնատար անձանց էթիկայի հանձնաժողովի աշխատանքի կազմակերպումը:

1. Հանձնաժողովի անդամին սույն օրենքից բխող գործառույթների իրականացման համար աշխատավարձ չի վճարվում: Հանձնաժողովի անդամի՝ իր գործունեությունից բխող ծախսերը ենթակա են փոխհատուցման ՀՀ Նախագահի կողմից սահմանված կարգով:
2. Հանձնաժողովի գործունեության նյութատեխնիկական եւ կազմակերպական աջակցությունն իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետության Նախագահի աշխատակազմը:

Այն հանգամանքը, որ հանձնաժողովի անդամներին չեն վճարում և որ իրենք պարտադիր չէ, որ ունենան հատուկ մասնագիտական հմտություններ իրենց պարտականությունները կատարելու համար, կարող է հանգեցնել ինչպես շահագրգռվածության, այնպես էլ արդյունավետության պակասի:

Բացի այդ, նյութատեխնիկական եւ կազմակերպական աջակցությունն իրականացնելը ՀՀ Նախագահի աշխատակազմի կողմից կարող է դիտարկվել որպես նախագահի ինստիտուտի կողմից վերահսկման լրացուցիչ մի լծակ: Այս պարագայում ավելի նախընտրելի է մասնագիտացված քարտուղարության տարբերակը:

20.07.2010
ք. Երևան